

Bernal, 8 de març de 1992

Estimat Joaquim,

espero que el "Michelangelo" no t'hagi fotut a parir l'arxiu de la nostra correspondència! Ja t'ho deia jo que això de la informàtica algun dia petaria! Imagina't les coses que podran fer els "gerrillers informàtics" el dia que s'adonin que poden fer més mal, per exemple, destruint les instruccions ~~numerus~~ dels ordinadors que comanden els míssils atòmics, o els bancs de dades dels serveis d'intel·ligència o de les forces armades, o els registres de les entitats financeres de tot el món, que no pas utilitzant les antigues pràctiques amb bombes molotov i totes aquestes enèrgies.

Bé, i ara parlem de coses importants. No cal dir l'alegria que em vas donar l'altre dia quan em vas trucar, no sols per la bona notícia que em participaves, sinó pel fet de, despenjar el telèfon (això és una imatge literària, ja que en realitat el que vaig fer és accionar ~~at~~ la tecla de l'inalambrio), i sentir la teva veu, com si realment —i com tu vas dir— tu fossis a casa teva i jo a la Barceloneta. Doncs bé, vaig deixar passar un parell d'hores i després vaig trucar a la senyoreta Gàllegos, que em va atendre molt amablement (està bé la mossà, tu?), i li vaig donar les dades d'gnada i tornada: sortiré el 20 d'abril i me'n tornaré, en principi, el 9 de maig. La noia va quedar en trucar-me per avisar-me si m'enviava el bitllet per correu o, millor, per conducte d'Ibèria d'aquí. Jo havia pensat viatjar cap allà el 15, però, d'una banda, en Toni em va dir que ells se n'anaven a Aix-en-Provence, que tu piraves cap a Castellterçol i que en general tot déu guillava cap a una banda o altra; de més a més, per setmana santa també vindrà en Xavier a passar uns dies amb nosaltres, i això bé val la pena d'aprofitar-ho, ja que ens veiem molt de lluny en lluny. D'aquesta manera, doncs, arribaré el 21, i en Toni em podrà venir a esperar. Ell ja et devia explicar que, com que es va morir la tieta Antònia, els meus cosins han hagut de desempallegar-se del pis, que era llogat, i per tant hauré d'aprofitar la formidable hospitalitat d'en Pere Matalonga.

Jo ja m'havia fet el propòsit de venir, però no cal dir que aquesta in-

vitació del PEN em ve com l'anell al dit, i això ha estat possible, mercès als teus bons oficis i a la bona disposició d'en Pons i d'en Cònsul, segurament que amb l'aval d'en Sarsanedas, oi? Jo ja he escrit a en Pons, donant-li'n les gràcies i fent-les extensives als altres dos. A tu, te les dono ara, perquè em sembla que, amb l'emoció del moment, no ho vaig fer per telèfon, com tampoc no et vaig enviar records per a la Rosa i el teu fill, cosa que esmento ara.

Com que cal deixar teca per xerrar de valent els dies que podrem compartir a casa nostra, miraré de respondre sucintament els punts de la teva darrera carta i deixar-ne alguns altres d'encetats.

Respecte a la feina, per sort, i com ja saps, Ed 62 van reaccionar bé i em van enviar dues Cua de Palla (aquí va intervenir molt gentilment la Maria Ginés), una de les quals, després, la van substituir per Crazy Cock (El gall foll, El pardal foll, La pella folla, El virot foll..., són alguns dels títols que els he suggerit) de Henry Miller, que volien amb urgència, i que enllestiré dins d'un parell de dies més, després d'haver-los anat enviant tandes de 50 pàgs. Mentrestant, i tal com et comentava per telèfon, l'Alzeta em va telefonar per oferir-me un llibre de la George Eliot (Mary Ann Evans, autora anglesa del segle passat, considerada la Balzac britànica) de 900 pàgines, o sigui ben bé tot un any de feina. Em faran pagaments parcials i l'Alzeta fins i tot el va oferir un acompte quan vingui a Barcelona. Segons el meu servei d'espionatge, la idea d'oferir-me aquesta traducció va ser de l'Àlex Susanna. Em va dir que s'havien mirat Els llibres de la meua vida de Miller, però que li semblava que no èa publicarien, però la resposta definitiva queda pendent per quan vingui.

Quant al llibre de Wells (que no era L'home invisible, sinó La guerra dels mons), quedarà en aigua calenta, perquè em Parcerisas ja els va avisar que hi havia una traducció feta a Pleniluni, una editorial que ha comprat Edhasa, quan, de l'altra banda, restringeixen l'edició de la col·lecció Clàssics Moderns, al punt que no publicaran Jane Eyre, perquè també hi havia una altra traducció que publicarà Proa. Això sí que em sap molt de greu, perquè és

una traducció que m'ha donat una gran feinada i que havia fet amb molta cura i entusiasme, sobretot atès que havia descobert molts defectes en la traducció castellana, que és dolenta. Esperem que aquesta de Proa, feta per una tal Dolors Ventós, que no conec, sigui bona.

Mira, tot això que ha passat durant aquests darrers mesos m'ha immunitzat contra els sentiments de culpa a causa de tornar a traduir al castellà i totes aquestes collonades. Per acabar-ho d'adobar, l'altre dia llegia a l'Avui una nota d'un xitxarel·lo de 29 anys, Vicenç Pagès, sobre la biografia de Hemingway per Anthony Burgess, en la qual aquest minyó es referia a la meva traducció dels Primers quaranta-nou contes de Hemingway, dient: "un dels millors reculls de contes de tots els temps disponibles en català, malgrat l'encarcarada traducció de J.A." O sigui que, cada dia, has de rendir examen davant uns personatges que es veuen en cor de desacreditar olímpicament una feina, sense donar cap fonamentació. Els 49 contes del llibre foren escrits en èpoques molt diverses de la vida de l'autor, des dels primers tempteigs fins a les obres més sòlides, o sigui que hi ha contes que tenen un estil rígid o encarcarat en l'original, com ho poden ser els de "In Our Time", sobretot "El gran riu Two-hearted", o bé "L'invicte". Per força la meva traducció ho ha de reflectir això. No hem d'oblidar tampoc que Hemingway tenia un estil "periodístic", amb moltes frases curtes, que, en alguns moments, pot causar l'efecte de poca flexibilitat. No sé, potser el crític té raó, què sé jo. Però a mi em rebenta que no fonamentin la sentència per la qual et condemnen a les calderes d'en Pere Botero per a tota l'eternitat. I és que aquests nois rebutgen tot el que no siguin frases com ara: "Oh, Jake, podíem haver-nos-ho passat tan de puta mare, plegats" "Sí. Oi que és preciós pensar-ho?", com sembla que ell mateix tradueix de Fiesta, que en altres moments tradueix com El sol també s'aixeca (el títol original és: The Sun Also Rises, que és com dir: El sol també surt). Encara com no ha posat: al sol també se li aixeca!

És clar que m'imagino com et sents tu, quan t'escamotegen un premi o et passa això que dius amb L'altre barri, que, per cert, encara no he llegit.

N'hi ha per fotre el barret al foc! I, tornant a això de traduir al castellà, quan ho vaig fer anys enrere, m'ho vaig plantejar de la manera següent: jo sóc a l'Argentina; si he de traduir per a editorials argentines (cosa que vaig fer), ho hauré de fer en castellà; quina diferència hi ha, doncs, de fer-ho per a editorials "espanyoles", els amos de les quals són, en gran majoria, catalans (?)? Més em va costar, ho reconec, tirar a l'ajut del Ministerio, i ja n'hem parlat. Però, mira, fa uns dies vaig pensar que, ara que m'han encarregat aquesta novel·la de George Eliot tan llarga, podria demanar la borsa que ofereix la Institució de les Lletres Catalanes per a traduccions. Li vaig dir a en Toni que els demanés, de part meva, que m'enviessin el fullet corresponent, i saps què li van dir? Que aquestes subvencions són per a l'editorial! Aleshores, encara em penedeixo menys d'haver sol·licitat l'ajut del Ministerio, que, per cert, encara no n'he vist ni cinc. Es veu que les virolles van a parar totes a l'Expo!

La Creu de St. Jordi!! Osti, tu! Recordaràs que anys fa, aquell xicot de l'APTIC, l'Urpínel (que no sé què se n'ha fet), també em va proposar a mi, i jo ja tenia pensat que la rebutjaria, dient que més la mereixien els catalans empresonats per independentistes, que no pas jo. Per sort, no va prosperar, car en Pujol ja sap quin peu calço. De més a més, les creus les han repartides sense to ni so, i tant la té gent que es mereixeria una distinció d'aquestes, com d'altra gent que són uns botiflers, i, apaï, embolica que fa fort! Tots són al mateix sac! Quan te l'ha donin, què seràs: Cavaller de l'ordre de St. Jordi? Ha, ha!

Ara: molt bé, això del premi de Serra d'Or, encara que no representi ni un ral. És un premi de reconeixement i, com tu dius, passarà la mà per la cara als jurats que t'han fotut a parir. Felicitats, de tot cor!

També això del guió de cinema, trobo que està molt bé. Visca!

Ja he rebut les tapes del Tirant. El còmic serà per a en Danià, que ja se l'ha anat mirant mentre el publicaven. Hem de passar comptes, eh? Per les tapes, les quocies d'una cosa i de l'altra, i les inscripcions del PEN... Mare de Déu! Em deixaràs escurat dels calés de l'ajut, ja ho veig!

També he rebut el Qui's qui, per dir-ho com els anglesos: Who's who, i d'altra banda, quisqui és tot déu, oi? Ja ens podem morir tranquils, tu, ara! La teva fitxa sí que fa patxoca, eh?

També m'ha arribat, fa uns dies, Qui té por de la V.W?, que ha quedat prou bé an el nou format de la col.lecció de l'Institut, oi? També he tingut ocasió de llegir per sobre (aquesta traducció del Miller apressada no em deixa temps de res més) el llibre de Pedroló. No he rebut, en canvi, exemplars de L'abadia de Northanger de la Jane Austen, que finalment l'ha publicat Edhasa i no Empúries. Aquest mes ha de sortir Sexus a la MOLU XX. Per cert que en Matthew Tree em va fer una entrevista, per escrit, que pensava publicar a El Temps, però que finalment es veu que apareixerà al suplement de l'Avui, un dia d'aquests. L'entrevista és per parlar d'en Miller i durà el títol: "El Gran Llibre - Henry Miller vist per Jordi Arbonès". En Matthew em diu que, a El Temps, no la van voler, l'entrevista, sense ni haver-la llegida, que ells tenen els "seus propis plans" per parlar del Sexus. Suposo que la rebentaran, ja que fa poc van preguntar, en un d'aquells requadres on contes-tes quatre persones, si la reputació d'en Miller no era exagerada, o una cosa així.

L'altre dia, regirant uns papers vells, vaig trobar un conte escrit a l'any 68 i que es veu que havia enviat a un premi que es deia "Puig i Llensa" però que no me'l van donar. Te'n portaré una còpia, personalment.

Bé, Joaquim, no sé si encara rebré alguna de les teves estimades cartes (i ara, no ho diguis pas que abuses de la meva paciència!), però, si no, ja ens ho direm de paraula, oi?

Tots els de casa saluden Sir Joaquim Carbó amb afecte i el feliciten pel nomenament i el premi de la crítica!! Amunt i crits! I els moros que els mati Déu, si no perquè els feia!

Una forta abraçada